

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جستاری در مقوله‌های فرهنگی ایران

میش از اسلام

www.ketab.ir

آلاله عابدی

سرشناسه: عابدی، آلاله-
عنوان و نام پدیدآور: جستاری در مقوله های فرهنگی ایران پیش از اسلام/ نویسنده: آلاله عابدی
مشخصات نشر: قم، میراث ماندگار، ۱۴۰۲
مشخصات ظاهری: ۲۳۰ص.
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
موضوع: فرهنگ ایران- پیش از اسلام
رده بندی کنگره: ۶۹۷/۱۳۵
رده بندی دیویی: ۱۴۰۲ ۱۶ج۲۸ع
شماره کتابشناسی ملی: ۵۸۲۹۲۲۶

- نام کتاب: جستاری در مقوله های فرهنگی ایران پیش از اسلام
- نویسنده: آلاله عابدی
- ناشر: میراث ماندگار
- نوبت چاپ: اول ۱۴۰۲
- شمارگان: ۱۰۰ جلد
- چاپخانه: وفا
- قیمت: ۲۰۰,۰۰۰ تومان
- شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۴-۵۳۴-۴

مرکز پخش: قم، مجتمع ناشران، طبقه سوم، پلاک ۳۱۸

تلفن: ۰۲۵۳۷۸۸۴۲۳۹۸

فهرست مطالب

۸.....	پیش گفتار
۱۰.....	مقدمه
۱۲.....	هویت مکان در اساطیر ایران باستان
۱۴.....	ایران ویج
۱۶.....	هفت کشور
۱۷.....	ور جم کرد
۱۹.....	کنگدژ
۲۲.....	چیچست
۲۴.....	البرز
۲۷.....	وئوروکشه
۲۹.....	چینودیل
۳۲.....	خرفستر
۳۵.....	سیمرغ
۴۰.....	فر
۴۴.....	فروشی
۴۸.....	جشن و انواع آن
۵۰.....	جشن اردی بهشت گان
۵۰.....	جشن خردادگان
۵۲.....	جشن شهریورگان
۵۲.....	جشن مهرگان
۵۴.....	جشن آبانگان
۵۴.....	جشن آذرگان

۵۵	 جشن دیگان
۵۵	 جشن بهمنگان
۵۶	 جشن اسفندگان
۵۷	 جشن سده
۵۹	 جشن گاهنبار
۶۲	 جشن نوروز
۶۴	 جشن یلدا
۶۵	 ویژگی جشن
۶۹	 تعلیق زمانی در جشن
۷۰	 تعلیق مکانی
۷۰	 تعلیق شخصیت
۷۳	 امشاسپندان
۸۱	 ایزدان دین زردشتی
۸۲	 مهر
۸۲	 مهر پیش از زردشت
۸۴	 مهر در اوستا و خویشکاری آن
۸۶	 مهر در ودا
۸۸	 شکل گیری میترا در غرب
۹۰	 آموزه‌های مهر
۹۰	 زایش مهر از صخره
۹۱	 غار مهری و مفهوم آن
۹۵	 شعائر، آداب و آیین تشرف
۹۷	 معراج میترا
۹۹	 فرجام‌شناسی
۹۹	 همانندی میترائیسم و مسیحیت
۱۰۰	 ناهید

۱۰۳	آپم نپات یا بُرز ایزد
۱۰۴	تیشتر
۱۰۶	ریشوینه
۱۰۷	ورثرغنه
۱۰۹	وای
۱۱۰	رشن
۱۱۲	آشی
۱۱۳	دین
۱۱۳	چیستا
۱۱۴	آذر
۱۱۷	هوم
۱۱۹	گوشورون
۱۲۰	درواسپ
۱۲۰	زامیاد
۱۲۱	ارشتاد
۱۲۲	زروان
۱۲۸	اهورامزدا
۱۳۱	انگره مئینیو
۱۳۴	آتش و آتشکده
۱۳۷	آتشکده آذر فرنبخ
۱۳۷	آتشکده برزین مهر
۱۳۹	مناصب روحانی در آئین زردشت
۱۴۱	زن و انواع ازدواج
۱۴۶	تصویری از کیانیان
۱۵۱	رستم در تاریخ ملی
۱۶۱	اسفندیار

پیش‌گفتار

روزگاری که دانشجو بودم، به مقتضای رشته آموزشی در جست‌وجوی یافتن دانشی از فرهنگ ایران پیش از اسلام بودم. اما همه مقولات و مؤلفه‌های فرهنگی از جمله خط و زبان، اسطوره، ادیان و دیگر عناوین و موضوعات به خودی خود در نظرم بسیار پیچیده می‌نمود، یعنی ورود به این عرصه واسع و قدم نهادن و سلوک ورزیدن بی همراهی، رسیدن به هدف را تقریباً غیرممکن می‌کرد. اما برخی واحدهای درسی در این دوره کورسویی شد در تاریکی جهان ایران پیش از تاریخ، که به‌سختی توانستم به آرامی قدم در مسیری بگذارم که برایم جاذبه‌هایی بی‌اندازه داشت و متعلق ذهنم بود تا به مطالعاتم و اندیشه‌هایم عمق بخشم. با در دست گرفتن متون دسته اول، تلاش می‌کردم از برخی مباحث آن یادداشت‌برداری کنم، به‌طوری که طی تقریباً ده سال مطالب زیادی جمع‌آوری کردم و اکنون که از تحصیل در دوره دکتری هم فارغ شدم هم‌چنان دغدغه و وسوسه ذهن و زبانم است و نه بالاصاله، بلکه متفرعاً و به‌طور حاشیه‌ای به آن مسائل توجه دارم. از این‌روی، بر آن شدم که ترتیب و تبویبی بر این فیش‌ها و یادداشت‌ها داشته باشم. کتابی که با عنوان فرهنگ ایران باستان اثر استاد پورداوود که پیش از هفت دهه از سابقه تألیف آن گذشته، مرا بر آن داشت کتابی تقریباً با همین عنوان اما با طرح مسائل و موضوعات متنوع‌تر دیگری را به پیشگاه دانش عرضه بدارم که شاید برای اهالی آن سودمند آید، به‌ویژه که وقتی آگاهی یافتیم درسی با عنوان فرهنگ ایران باستان برای رشته تحصیلی ایران‌شناسی ارائه شده است، شوق مرا مضاعف کرد. همین‌ان که رشته‌هایی چون تاریخ و علوم اجتماعی می‌توانند از آن بهره‌مند شوند. درباره این اثر پیش‌تر گفته باشم که از آن جایی که ماهیت برخی مباحث و مطالب و بعضاً عناوین مقولات فرهنگی ایران پیش از اسلام هم‌پوشانی دارند، پرواضح است که برخی مباحث و مطالب آن تکراری باشند، گرچه برای خوانندگان، خسته‌کننده و ملال‌آور خواهد بود، اما علی‌الظاهر عدم تکرار برخی مباحث و نوشته‌ها اجتناب‌ناپذیر می‌نماید. خوانندگان احیاناً آگاهی اجمالی دارند که فرهنگ امری بسیار پیچیده، غامض و تودرتو است و دسته‌بندی کردن و تاریخ‌گذاری برای ادوار فرهنگ امری قراردادی است، زیرا فرهنگ امری متصل و گستره یکسره پیوسته‌ای دارد. چه بسا ورود اقوام دیگر با فرهنگ‌های متفاوت جوهره و نهاد پویا و بالنده فرهنگ ایران را معروض تغییر بنیادی نکرد. عارضه‌های تغییر و دگرگونی بیش‌تر بر صورت نشست، چه در حوزه زبان و چه در قلمرو دیگر مؤلفه‌های فرهنگی. به هر تقدیر فرهنگ ایرانی فرهنگ ایرانی است که به صورت و جوهر واحدی فرانموده می‌شود.

عناوین و موضوعات این کتاب گرچه منفصل، گسیخته و مکانیکی در کنار هم چیده شده‌اند و بعضاً ربطی

منطقی میان‌شان وجود ندارد، اما نویسنده تمام هم و تلاش خود را مبذول داشته است تا بتواند ارتباط وثیقی در کلیت مباحث کتاب به‌وجود آورد. در پایان لازم است یادآوری کنم که در ترجمه متون اوستایی از ترجمه پورداوود و دوستخواه استفاده شده است.

عابدی

کلن

www.ketab.ir